

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən
dos. Z.I.Məmmədov

" 07" yanvar 2026-cı il.

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 6006002 Aqromühəndislik

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Kənd təsərrüfatı texnikasının idarə edilməsi. (işçi fənn proqramı kafedranın 07.01. 2026-cı il 05 sayılı protokolu əsasında təsdiq olunmuşdur).

Kodu: IPFS-B09

Tədris ili: III 2025/2026.

Semestr: VI

Tədris yükü : Auditoriya saati: 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat laboratoriya)

Təhsilə forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: İsmayılov Sədi Qurban oğlu, t.ü.f.d. dos.

Calalov Azər b/m

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı : ismailov.sedi@mail.ru acalalov@list.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1.A.A. Əliyev, S.M. Vəliyev, M.Ə. Nuriyev "Nəqliyyatın idarə etmə sistemləri" Bakı-2014, səh. 81.

2.H.Camalov "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrinin idarə olunması". Bakı-2016, səh. 209.

3.Yol Hərəkətinin təşkili və təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 1998, "Hüquq ədəbiyyatı" nəşriyyatı. 160 səh.

4.Rahib Məmməd oğlu Ağayev, Təvəkkül Miriş oğlu İslamov, Qurban Yaşar oğlu Qurbanov.Kənd təsərrüfatında istifadə olunan traktor və avtomobillərin quruluşu. 2019.

5.© agro.gov.az Ağakışi Aliyev: "Kənd təsərrüfatı texnikasının idarə olunmasında ciddi maarifləndirmə işinə ehtiyac var"

- piyada keçidləri və ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələrinin dayanma və durma qaydalarını;
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində təhlükəsiz idarəetmənin əsaslarını və hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin başlıca və əsas istiqamətlərini;
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində hərəkət iştirakçıları, sürücülər və DYP xidməti əməkdaşları savadlı və mübahisəsiz əməkdaşlığı.
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində təhlükəsizliyinin təmin edilməsi proqramlarını və tədbirlərini;
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində hərəkət iştirakçılarının əsas vəzifələri və hüquqları.
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində adamların və yüklərin daşınması qaydalarını
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində səs siqnalları və xarici işıq cihazlarından istifadə edilməsini;
- tarla əməliyyatları və nəqliyyat vəziyyətində nəqliyyat vasitələri sürücülərinin sağlamlığının qorunması və yol - nəqliyyat hadisələrində zərər çəkənlərə tibbi yardım göstərilməsinin təşkilini.
- ətraf mühitin mühafizəsi tədbirlərini.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Birinci kollokvium sualları:

1. Kənd təsərrüfatı texnikalarının idarə edilməsi fənninin məqsədi
2. Kənd təsərrüfatı maşınları və avadanlıqları.
3. Traktorlar, onların sinifləri, təyinatları və tipləri.
4. Traktor gövdələrinin növləri. Traktorların dörd sinifləri.
5. Avtomobil, onun tarixi və xüsusiyyətləri.
6. Avtomobillərin və traktorların əsas hissələri. Tırtıllı traktorların hərəkət hissələri. Sükan idarəsi.
7. Traktorların hidravlik asma sistemi. Avtomatik qoşqu.
8. Köməkçi avadanlıqlar. Kənd təsərrüfatı texnikasının aqreqatlaşdırılması
9. Maşının aqreqatlaşdırılmasının seçilmə prinsipi. Aqreqatın istismar xassələri
10. Asma və yarım asma maşınların texnoloji əməliyyatlara hazırlanması, aqreqatlaşdırılması qaydaları. Asma maşınların növləri və asqılar.
11. Üçnöqtəli və ikinnöqtəli asma sxemləri. Traktorun asma mexanizminin elementləri.
12. Texnikanın texnoloji əməliyyatlara hazırlanması zamanı texniki xidmət və nizamnamələrin aparılması.
13. Traktorun şumlama kotanı ilə tarlada idarə olunması qaydaları. Traktorun qoşqu ilə idarə olunması qaydaları.
14. Traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrinin hərəkət intensivliyinin az və çox olduğu yollarda idarə olunması.
15. Traktorun intensivlik az olan yollarda idarə olunması qaydaları.

İkinci kollokvium sualları:

- 1.Traktorların aqreqatlaşdıqları maşınlarla və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrinin tarlada idarə olunması qaydaları.
- 2.Asma və yarımasma maşın-traktor aqreqatlarının texnoloji əməliyyatlarda və nəqliyyat vəziyyətlərində idarə olunması qaydaları.
- 3.Yol nişanlarının təsnifatı. Xəbərdarlıq nişanları.
- 4.Üstünlük nişanları. Qadağan nişanları.
- 5.Məcburi hərəkət istiqaməti nişanları.
- 6.Kombaynlar. Taxılığın kombaynlara aqrotexniki tələblər.
7. Taxılığın kombaynlar və onların modifikasiyaları. Kombaynların texnoloji prosesi və işə hazırlanması.
8. Kombaynın işçi orqanlarının sürətinin kombaynın hərəkət sürətinə nəzərən tənzimlənməsi. Cəhrənin tənzimlənməsi. Maili kamera.
- 9.Kombaynın döyən aparatı. Barabanın sürətinin və ara boşluqlarının nizamlanması.
- 10.Döyülmüş dənin qarışıqlardan təmizlənməsi. Küləşin xırdalanıb sahəyə səpilməsi. Kombaynın biçinə nizamlanması. Taxılın yetişməsinin yoxlanılması.
- 11.Taxılığın kombaynların saxlanması.
- 12.Kabinanın ventilyasiya sisteminin saxlanması.
- 13.Qarğıdalı yığıcı. "Xersonets-7" qarğıdalı yığan kombayn.Taxılığın kombaynla qarğıdalının yığılması.
- 14.Kombaynın sahədə hərəkət üsulunun seçilməsi. Kombaynın bunkerinin boşaldılması
- 15.Oturacağın sürücünün boyundan asılı olaraq nizamlanması. Kabinada yerləşən cihazların xəbərdarlıq və nəzarət göstəriciləri.

XVI. İmtahan sualları:

- 1.Kənd təsərrüfatı texnikalarının idarə edilməsi fənninin məqsədi
- 2.Kənd təsərrüfatı maşınları və avadanlıqları.
- 3.Traktorlar, onların sinifləri, təyinatları və tipləri.
- 4.Traktor gövdələrinin növləri. Traktorların dartı sinifləri.
- 5.Avtomobil, onun tarixi və xüsusiyyətləri.
- 6.Avtomobillərin və traktorların əsas hissələri. Tırtıllı traktorların hərəkət hissələri. Sükan idarəsi.
- 7.Traktorların hidravlik asma sistemi. Avtomatik qoşqu.
- 8.Köməkçi avadanlıqlar. Kənd təsərrüfatı texnikasının aqreqatlaşdırılması
9. Maşının aqreqatlaşdırılmasının seçilmə prinsipi. Aqreqatın istismar xassələri
10. Asma və yarımasma maşınların texnoloji əməliyyatlara hazırlanması, aqreqatlaşdırılması qaydaları. Asma maşınların növləri və asqılar.
11. Üçnöqtəli və ikinnöqtəli asma sxemləri. Traktorun asma mexanizminin elementləri.
- 12.Texnikanın texnoloji əməliyyatlara hazırlanması zamanı texniki xidmət və nizamlamaların aparılması.
13. Traktorun şumlama kotanı ilə tarlada idarə olunması qaydaları. Traktorun qoşqu ilə idarə olunması qaydaları.
- 14.Traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrinin hərəkət intensivliyinin az və çox olduğu yollarda idarə olunması.
- 15.Traktorun intensivlik az olan yollarda idarə olunması qaydaları

16. Traktorların aqreqatlaşdıqları maşınlarla və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrinin tarlada idarə olunması qaydaları
17. Asma və yarımasma maşın-traktor aqreqatlarının texnoloji əməliyyatlarda və nəqliyyat vəziyyətlərində idarə olunması qaydaları.
18. Yol nişanlarının təsnifatı. Xəbərdarlıq nişanları.
19. Üstünlük nişanları. Qadağan nişanları.
20. Məcburi hərəkət istiqaməti nişanları.
21. Kombaynlar. Taxılığan kombaynlara aqrotexniki tələblər.
22. Taxılığan kombaynlar və onların modifikasiyaları. Kombaynların texnoloji prosesi və işə hazırlanması.
23. Kombaynın işçi orqanlarının sürətinin kombaynın hərəkət sürətinə nəzərən tənzimlənməsi. Cəhrənin tənzimlənməsi. Maili kamera.
24. Kombaynın döyən aparatı. Barabanın sürətinin və ara boşluqlarının nizamlanması.
25. Döyülmüş dənin qarışıqlardan təmizlənməsi. Küləşin xırdalanıb sahəyə səpilməsi. Kombaynın biçinə nizamlanması. Taxılın yetişməsinin yoxlanılması.
26. Taxılığan kombaynların saxlanması.
27. Kabinanın ventilyasiya sisteminin saxlanması.
28. Qarğıdalı yığıcı. "Xersonets-7" qarğıdalı yığan kombayn. Taxılığan kombaynla qarğıdalının yığılması.
29. Kombaynın sahədə hərəkət üsulunun seçilməsi. Kombaynın bunkerinin boşaldılması
30. Oturacağın sürücünün boyundan asılı olaraq nizamlanması. Kabinada yerləşən cihazların xəbərdarlıq və nəzarət göstəriciləri.
31. Traktorların gücayırma valları.
32. Müstəqil intiqallı güc ayırma valı.
33. Gücayırma valından hərəkət alan asma və yarımasma maşınlar.
34. Pnevmatik və cərgəvi toxumsəpən maşınlar.
35. Punktir toxumsəpən maşınlar
36. Dərman çiləyicilər. Mineral və üzvi gübrə paylayan aqreqatlar. Doldurucu-şirə səpələyənələr.
37. Məhsul yığan maşınlar və onların əsas hissələri. Otbiçən maşınlar.
38. Silos və yemyiğan kombaynlar. Kartofiyiğan kombaynlar.
39. Kənd təsərrüfatı maşın və aqreqatları ilə işləyərkən təhlükəsizlik tədbirləri.
40. John deere pambıqyığan kombaynının quruluşu. Kombaynların əsas funksiyaları
41. Məhsuldarlığa təsir edən amillər. Pambıq yığan kombaynın texnoloji iş prosesi.
42. John Deere kombaynının idarəetmə kabinəsi. Kombaynın funksiyalarına tam nəzarət etmək üçün monitor. AutoTrac™ idarəetmə sistemi.
43. Cərgələrin yığılmasının idarə etmə sistemi. Kalibrəmə idarəetmə sistemi.
44. Pambıq yığan aparat. Kolqaldıran və kolqaldıranın nizamlanması.
45. Pambıq yığan mexanizm. Şpindel. Şpindel texnoloji işi. Şpindellərdə baş verən nasazlıqlar. Fırçalı yastıq.

"Kənd təsərrüfatı texnikasının idarəedilməsi" fənninin sillabusu 6006002 –
"Aqromühəndislik" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və "Kənd təsərrüfatı
texnikasının idarəedilməsi" fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

sillabus "Texnologiya və texniki elmlər" kafedrasında 07.01.2026-cı il tarixli iclasında (protokol № 05) müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

dos. S.Q. İsmayılov

b/m A. Calalov

Kafedra müdiri:

dos. R.F. Əliyev